

فَالْأَكْبَرُ مُحَمَّدٌ وَهُوَ الْمَوْلَى

وَالْأَكْبَرُ مُحَمَّدٌ وَهُوَ الْمَوْلَى

سَالِتُ

وَالْأَكْبَرُ مُحَمَّدٌ وَهُوَ الْمَوْلَى

دَرْمَطَبَعُ مُحَمَّدٍ كَاهُو طَبَعُ

Digitized by Google

طبع در مطبعه کهنه کوی سادات پهلوانی

فتوای مولوی محمد حسین صاحب در باب عدم جواز تراویح یکساعت

بیت رکعتہ تراویح کسی حدیث صحیح سے ثابت نہیں اور جو حضرت ۱؎ ہی ابن ابی شیبہ اور طبرانی
اور بیہقی نے نقل کیا ہے کہ آنحضرت ۲؎ بیت رکعتہ پڑھتی تھیں وہ ضعیف ہے چنانچہ اقبال کیا اس امر کا
حقیقہ نہیں ہے بلکہ شیخ ابن ہمام اور عینی اور شیخ عبدالحی اور ملا علی قاری نے اور جو حضرت عمر
سی موطا میں روایت ہے کہ او کی وقت میں بیت کہتین پڑھی گئی تھیں وہ بھی ضعیف ہے اس
لئے کہ او کی راوی زید بن روان نے حضرت عمر کو نہیں پایا اور نہ دیکھا یہ بات کبیری
شرح منیۃ المصلیٰ میں لکھ لے جس کا بھی چکا اور سوائے او کی کوئی حدیث کتاب شریعہ
کی یا مخصوص الصحۃ یا ابن ہنین جاتی اور جو مولانا شاہ عبد الغفر زہدوی اور شاہ علی احمد صاحب
نی فرمایا ہے صحیحانی بیت کہتین پڑھی وہ بنا پر مشہور روایتوں کی ہے اور ضعیف حدیثوں کو
قبول کرنے یہ بات کہی ہے ورنہ وہ حقیقت صحیح روایت اس باب میں کوئی نہیں ہے
جبکہ آنحضرت کی قول و فعل کی محبت ہوگی وہ حضرت ۳؎ کی فعل پر چلے گا اور جس کو
بزرگوں اور شیوخوں کی زیادہ محبت ہوگی وہ اپنی بزرگوں کی فعل پر چلے گا ان کے
یہ دعویٰ ہے کہ او کا فعل و قول کسی حدیث آنحضرت ۴؎ کی موافق ہے تو لازم ہے کہ او کا
کا آنحضرت ۵؎ کی حدیث سے پتا چلاویں ورنہ عالمین سنت کو معاف فرما دیں اور اگر یہ
ہو کہ بیت رکعتہ پڑھنے والی دونوں فریقین یعنی آنحضرت ۶؎ اور اصحاب کی سنت پر عمل تو

کتاب الترمذی

باب عدم جواز تراویح در کعبه

و حضرت امیر ابن ابی شیبہ اور طبرانی
ضعیف و چنانچہ اقبال کیا اس امر کا
فی اور ملا علی قاری فی او جو حضرت
بن پری کی ہی وہ بھی ضعیف ہی
نہیں پایا اور نہ دیکھا یہ بات کبری
وکی کوئی حدیث کتاب ترمذی
بد العزیز مولوی اور شاہ علی احمد صاحب
روایت کی ہی اور ضعیف حدیث کو
ت اس باب میں کوئی نہیں ہے
ت کی فعل پر چلکا اور حکمرانی
رگون کی فعل پر چلکا یا ان
کی موافق ہی تو لازم ہے کہ اس
ت کو عاف فرماوین اور اگر یہ
ت اور اصحاب کی سنت پر عملی تو

دفع

دفع اسکا یہ ہی کہ ہرگز نہیں جسبی بیت رکعتہ شفع شفع پری اسی گیارہ رکعت جو
بی او انکی اس لئے کہ بیت اور صورت کو نماز میں پورا داخل ہی اور وہ اسکا مدار ہی
و اسلی جو شخص مغرب چار رکعتیں پری او کی نماز مغرب باوجودی کہ چار کی ضمن میں تین موجود
ہی اور انہوں ایسا ہی جسبی تراویح بیت رکعتہ پری او کی گیارہ رکعت منون اور انہوں ۱۲ اور

تمام شکر محمد حسن صاحب مولوی بہالہ علیہ

جواب الجواب انجاء معقول ومنقول مولوی غلام رسول صاحب ساکن قلعہ غفر اللہ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

بعد حمد خدا و تعالیٰ رسول بشو این کہ تراویح قبول کہ درین اوان و کتب ہجرت مقد
بعضی مردمان در عدد رکعات تراویح کہ اصطلاح اہل حدیث قیام رمضان یگویند اختلاف
میکند چنانکہ فاضل مخوف فتویٰ نوشتہ کہ سنت یازدہ رکعت است و کتب صحیحہ میں قدرتا
و اگر میت و مکتوبہ میکند نہ سنت ادای نشود و بیحدیث صحیحہ درین بابت مروی نیست
نہذا روایاتی چند از ثقات نقل کردہ میشود کہ سنت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ادا میشود
سنت خلفاء الراشدین نیز مقرر یا وقت اہل قولہ بیت رکعتہ تراویح کسی حدیث صحیح
ثابت نہیں اور جو آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہی ابن ابی شیبہ اور طبرانی اور بیہقی فی نقل کیا
کہ آنحضرت بیت رکعتہ پری و ضعیف ہی چنانچہ اقبال کیا اس امر کا حقیقون فی بھی شل
شیخ ابن الہمام اور عنی اور شیخ عبدالحق اور ملا علی قاری کے اقوال خود فتی مقرر است کہ
تراویح ضعیفہ درین باب موجود اند نہ موضوعہ و جواز عمل تراویح ضعیفہ
علیہ السلام است و فضائل مکتوبہ بطریق بر تہ جس میرسد در کتب است و جو
حدیث ضعیف بقدر طریق بر تہ جس میرسد آن نیز صحیح است و اگر مشہور است کہ
حدیث ضعیف و فضائل اعمال معتبر است نہ در غیر ان مفرداتش مراد است نہ مجموعہ کہ

کتاب الترمذی
باب عدم جواز تراویح در کعبه
بسم اللہ الرحمن الرحیم
بعد حمد خدا و تعالیٰ رسول
بعضی مردمان در عدد رکعات تراویح کہ اصطلاح اہل حدیث قیام رمضان یگویند اختلاف
میکند چنانکہ فاضل مخوف فتویٰ نوشتہ کہ سنت یازدہ رکعت است و کتب صحیحہ میں قدرتا
و اگر میت و مکتوبہ میکند نہ سنت ادای نشود و بیحدیث صحیحہ درین بابت مروی نیست
نہذا روایاتی چند از ثقات نقل کردہ میشود کہ سنت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ادا میشود
سنت خلفاء الراشدین نیز مقرر یا وقت اہل قولہ بیت رکعتہ تراویح کسی حدیث صحیح
ثابت نہیں اور جو آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہی ابن ابی شیبہ اور طبرانی اور بیہقی فی نقل کیا
کہ آنحضرت بیت رکعتہ پری و ضعیف ہی چنانچہ اقبال کیا اس امر کا حقیقون فی بھی شل
شیخ ابن الہمام اور عنی اور شیخ عبدالحق اور ملا علی قاری کے اقوال خود فتی مقرر است کہ
تراویح ضعیفہ درین باب موجود اند نہ موضوعہ و جواز عمل تراویح ضعیفہ
علیہ السلام است و فضائل مکتوبہ بطریق بر تہ جس میرسد در کتب است و جو
حدیث ضعیف بقدر طریق بر تہ جس میرسد آن نیز صحیح است و اگر مشہور است کہ
حدیث ضعیف و فضائل اعمال معتبر است نہ در غیر ان مفرداتش مراد است نہ مجموعہ کہ

بسم الله الرحمن الرحيم
 در بیان حدیثی که در کتب معتبره آمده است

این حدیثی غالی که در کتب معتبره آمده است و مخالف سنت میگوید و راه او را طریقی بگوید قولا اگر چه دعوی است
 که او کافل و قول موافق کسی حدیث آنحضرت است که ای تو لازم می آید که او حدیثی که تا بنابر
 ورنه عالین سنت کومعنی فراموش اقول حدیث صحیح این است که تمسک با سنت
 علیکم بسلامت سنت الخلفاء الراشدين المهديين تمسکوا بها وعضوا علیها بالانوار
 رواه احمد و ابو داود و الترمذی و ابن ماجه و آنچه برای معانی متبعان سنت نوشته عجب است
 که خوانندگان بیت رفته را مطعون و متهم بدعت تقلید آبار میکند و معانی از دیگران
 میخوانند قولا اگر چه گمان هر که است رفته بر منی و الی و نون و یقین یعنی آنحضرت
 او را صحیحی است که سنت بر جلی تو دفع او سکایه می کند هرگز نه بدعتی نیست رفته شفع شفع بری
 او سنی گیاره رفته جو و تری او کی است که معنی او صورت کونمازین بود داخل است و او
 ده او سکامداری است و طریقی جو شخص مغرب کی چار رقتین بری او کی مغرب با وجودی که
 چار کی ضمن بین تین موجود بین او انوی ایسا بی بی تراویح نیست رفته بری او کی گیاره
 مسنون او انوی اقول همین دعوی است که یقینا یا نه کت سنت مکره نبوی علیه الصلو
 و التحیه او کردیم و دوازده رفته مستحب و صحابه رضی الله عنهم خواندیم و در حدیث علیکم بسلامتی
 سنت الخلفاء الراشدين عامل شدیم و برای شهادت عبارت موسی شرح موطا تصنیف شاه ولی
 الله نوشته میشود اول بابا قیام و مضایا بعد عشره رفته مع طول القراة مالک عن
 ابن ابی سعید المقبره عن ابی سلمه بن عبد الرحمن بن عوف انه سأل عائشة زوج النبی صلی
 الله علیه و سلم کیف كانت صلوة رسول الله صلی الله علیه و سلم فی رمضان فقالت ما كان یزید
 فی رمضان ولا فی غیره علی احد عشره رفته یصل اربعاً فلا تسأل عن حسنهن و طویلهن
 یصل اربعاً فلا تسأل عن حسنهن و طویلهن ثم یصل ثلثاً قالت علی عشرة فقلت یا رسول الله

حدیث در موطا خلافاً از حدیثی که در کتب معتبره آمده است
 حدیثی که در کتب معتبره آمده است و مخالف سنت میگوید و راه او را طریقی بگوید قولا اگر چه دعوی است
 که او کافل و قول موافق کسی حدیث آنحضرت است که ای تو لازم می آید که او حدیثی که تا بنابر

این حدیثی غالی که در کتب معتبره آمده است و مخالف سنت میگوید و راه او را طریقی بگوید قولا اگر چه دعوی است
 که او کافل و قول موافق کسی حدیث آنحضرت است که ای تو لازم می آید که او حدیثی که تا بنابر
 ورنه عالین سنت کومعنی فراموش اقول حدیث صحیح این است که تمسک با سنت
 علیکم بسلامت سنت الخلفاء الراشدين المهديين تمسکوا بها وعضوا علیها بالانوار
 رواه احمد و ابو داود و الترمذی و ابن ماجه و آنچه برای معانی متبعان سنت نوشته عجب است
 که خوانندگان بیت رفته را مطعون و متهم بدعت تقلید آبار میکند و معانی از دیگران
 میخوانند قولا اگر چه گمان هر که است رفته بر منی و الی و نون و یقین یعنی آنحضرت
 او را صحیحی است که سنت بر جلی تو دفع او سکایه می کند هرگز نه بدعتی نیست رفته شفع شفع بری
 او سنی گیاره رفته جو و تری او کی است که معنی او صورت کونمازین بود داخل است و او
 ده او سکامداری است و طریقی جو شخص مغرب کی چار رقتین بری او کی مغرب با وجودی که
 چار کی ضمن بین تین موجود بین او انوی ایسا بی بی تراویح نیست رفته بری او کی گیاره
 مسنون او انوی اقول همین دعوی است که یقینا یا نه کت سنت مکره نبوی علیه الصلو
 و التحیه او کردیم و دوازده رفته مستحب و صحابه رضی الله عنهم خواندیم و در حدیث علیکم بسلامتی
 سنت الخلفاء الراشدين عامل شدیم و برای شهادت عبارت موسی شرح موطا تصنیف شاه ولی
 الله نوشته میشود اول بابا قیام و مضایا بعد عشره رفته مع طول القراة مالک عن
 ابن ابی سعید المقبره عن ابی سلمه بن عبد الرحمن بن عوف انه سأل عائشة زوج النبی صلی
 الله علیه و سلم کیف كانت صلوة رسول الله صلی الله علیه و سلم فی رمضان فقالت ما كان یزید
 فی رمضان ولا فی غیره علی احد عشره رفته یصل اربعاً فلا تسأل عن حسنهن و طویلهن
 یصل اربعاً فلا تسأل عن حسنهن و طویلهن ثم یصل ثلثاً قالت علی عشرة فقلت یا رسول الله

انتم قبل ان توفى قال يا عائشة ان عيني تبارك ولا ينام قلبى حديث دوم است مالک عن محمد
السدي بن ابی بکر بنه سمعت ابی يقول كما تنصرف في رمضان فستعمل الخدم بالطعام فافقه
حديث يوم نيت مالک عن محمد بن يوسف عن الثائب بن زيد انه قال امر عمر بن الخطاب
ابي ان ركعتي تدم الباوي ان يقول للناس باحد عشر ركعة وكان القادريه المتبعين
نعمت على العيص من طول القيام وما كنا تنصرف الا في فروع الفجر وراخر ان باب ومود
قلت خير احمد بن احمد عشرة وثلاث وعشرين انتهى الباب دوم باب قيام
رمضان ثلث وعشرين ركعة مع طول القراءة حديث اول مالک عن يزيد بن
دعما انه قال كان الناس يقومون في رمضان ثلاث وعشرين
ركعة حدث دوم مالک عن داود بن الحصين انه سماع اخرج يقول ما دركت الا
الا وبلغون الكثرة في رمضان قال وكان القادريه بسورة البقرة في ثمان ركعات
فاذا قام بها في اثنتي عشرة ركعة راي الناس انه قد خفف وراخر ان باب مرقوم است
قلت
هو هذا الشافعية والحنفية وعشرون ركعة تراويح وثلاث وعشرين ركعة
هكذا قال في المحل عن البيهقي بن احمد باب اول خود مفتي سمعت ابا قال است
بن جنبل نماز کرده وثنای برابر هفتاده واثنا دباب دوم یکی حدیث اربع است که تابعی است
وروايات دیگر هم از در موطا منقول است و از مفتي اعراض نموده که مخالف دعا
است و شافعية و خفیه بین را ترجیح داده اند اما حدیث یزید بن رومان قابل تحقیق است
بسیار از مفتي سند کبیری در منقطع بودن این حدیث منظور داشته و صنف ثقه انجاشه اگر
فهرست نموده بعض مسائل دیگر هم از نقل کرده میشود و هدهد علم من هذه المسئلة
ان التراويح عندنا عشرون ركعة بعشر تسليما و هو هذا الجمهور و عندنا ان حمدا لله
ست وثلاثون ركعة احتجا بان عمل اهل المد والجمهور ما رواه البيهقي باسناد صحيح عن

الثائب بن زيد قال
عمر بن الخطاب
يقومون في رمضان
نعمت على العيص
قلت خير احمد بن
رمضان ثلث وعشرين
دعما انه قال كان
ركعة حدث دوم
الا وبلغون الكثرة
فاذا قام بها في
قلت
هو هذا الشافعية
هكذا قال في المحل
بن جنبل نماز کرده
وروايات دیگر هم
است و شافعية و
بسیار از مفتي سند
فهرست نموده بعض
ان التراويح عندنا
ست وثلاثون ركعة

ای امر فرموده و دوام این
جوابش خود حساب بحال اگر چه
ثم استقر الامر على العشرین
عثمان و علی مثله باقی ماند که
در وقت بر بر نباشد جواب
علیه و القول به الا انما
انتهی پس هرگاه این عبد البرود
نهند و ظهور دلیل نه خرج پس
یادت از حدیث موطن است که
روان منقطع نوشته است بخبر
بل حدیث میم احادیث موطن
اولی مخصوصه بالاستقرار فی
ما فی اصحاب الکتب بعد کتاب
بافیه صحیح علی رای مالک
قطع الا قد انقل السید
قد صنف فی زمان مالک
باین ذویب و ابن عیینة
نهی عبادۃ الحجة غزیضا
که با اتفاق ال حدیث موطن

صحیح است و منقطع و مرسل و نیست این چنین نوشته نموده حدیث قدس قدس
حق نوشته برخلاف اجماع محدثین قبول نموده و اگر بگوید که صنف کبیری هم حدیث
شیخ کمال الدین ابن سالم است پس در جواب او گفته آید که بالراس و العین و آیت بهی که
صحیح نوشته هم قبول کنید که مالک این منقطع و آن صحیح مروی او و ضمنون حدیث عرج
و در باب ثبوت بعد از حدیث و بلوی فرموده کان لتلف فی زمان عثمان بن عبد الغفرین
یصلون باحد عشر رکعة قصد التشبه برسول الله صلی الله علیه و سلم و الذی
استقر علیه الامر و اشتهر من الصحابة و التابعین و من بعدهم هو العشرین و
ما روی اهل الثلث و عشرین فلحساب لو تو معها انتهى و در حجة السید ابوالغیاث آورده
و زادت الصحابة و من بعدهم فی قیام رمضان ثلثا شیئا الاجتماع فی حین
هم و ذلك لان یفید التیسیر علی خاصتهم و عامتهم و اداءه فی اول اللیل مع تل
بان صلوة اخر اللیل مشهوده و هی افضل کما نبه عمر رضی الله عنه لهذا التیسیر التیسیر
اشترنا الیه و عده عشرین و ذلك اهمر و النبی صلی الله علیه و سلم شرع للمحسین بعد
عشرة رکعة فی جمیع السنة فحکوا انه لا ینبغ ان یتکون خطا المسلم فی رمضان عند
الافتحار فی الحجة التشبه بالمملوکات قل من ضعفها انتهى و صاحب تقریر
یزید بن رومان المدنی مولی آل الذبیر نقله الخ و آنچه از لزوم تغییر مبنی سنون یاد ای عشر
رکعة نوشته دفع آن دفع نیست که قیاس این بر نماز نوب کر رباعی خواند قیاس مع الفارق است
سبحان السیدین چه غلو است و بالغه اول لزوم مبنی و دوام او از فعل آن حضرت شایسته باید
کرد ثبت العرش ثم نقس پس از تغییر بحث کرده شود قال القاضی عیاض فی حدیث ثلثا
رضی الله عنها من و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات

عنه و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات
عنه و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات
عنه و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات
عنه و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات
عنه و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات
عنه و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات
عنه و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات
عنه و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات
عنه و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات
عنه و آیت سعد بن هشام قیام النبی صلی الله علیه و سلم بتسعة رکعات

بکجه سخن بجای رسانیده که تعریض افعال مشرکین نمودن این تعقیب آباء و اجداد و حامل قراداد
 امام شریانی در کشف الغم آورده که انوا یصلون هائی اول زمان عمر رضی الله عنه ثلث عشر
 رکعت و کان القادریقراء بالمسین من الایات حتی کان للناس یعقدون علی العیبه من
 القیام و کان امام ابی بن کعب و یمیم و کاد رضی الله عنه هاشم ان عمر رضی الله عنه امر بفعلا
 ثلث عشرین رکعت ثلث منها الوتر و استقر الامر علی ذلک فی الامصاله و در وقت
 است قوله و هی عشر رکعت هو قول الجمهور و علیه عمل الناس الیوم شرقا و غربا و عن
 مالک ست و ثلاثون و ذکر فی الفهر ان مقصده الدلیل کون المسنون منها ثمانیه و المباحی متعینا
 و ذکر فی جوابه فیما علقته علیه انه فی اکثر منظر تحقیق دیده شود از چند وجه تغیر سید نه نیست
 و غوغای ایشان محض بر عدد و عشرین است چنانکه اول در وقت تغیر داده اند که در اول شب
 در سفر سعادت و تر رکابی در اول شب میاید غلبه آخر شب میگردانی ثانیاً در مکان که
 افضل اصلو المر فی بیت لصحت سیده تغیر داده باجماع ایشان در مساجد ثالثاً طول قرائت عصا
 مکینه میگرد تغیر داده اند و ابعار ابعار و ثانیاً و او شده و ثانیاً نشانی مشنی و واحد میخوانند
 و سه رکعت و تر رک درین حد آند ضعیف میگویند پس نیمه حدیث نزد ایشان قابل احتیاج
 و نیمه ضعیف من روک العمل و عند التفسار میگویند سه رکعت که آنحضرت صلی الله علیه و سلم خوانده بروم
 میدادند و حال آنکه از شرح مسلم و سفر سعادت معلوم میشود که گاهی سه و گاهی خمس و گاهی غیر آن
 میخواند و قرائت این سه اعلی و کافرون و اخلاص نوشته اند خامساً باجماعت بر این میخوانند که آن
 حضرة صلی الله علیه و سلم بعد چند روز جماعت ترک داده و فضیلت در آنها فرمود سادساً
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم بعد خواب میخواند و ایشان قبل از نوم این همه تغیرات میکنند و مخا
 سنت میدادند فقط عدد و عشرین را تغیر میدادند و فرار و نهد رحم الله من نصف و لم تعیضه

واحد او عالم قرار داد

عن أبي الله عنه ثلث عشرة

طول

عمر رضی اللہ عنہ امر بفتح

امصائقه در درختها

في اليوم شرقا وغربا عن

من ثمانية والمائة

نیز در حق او مردی نیست

چند و بیست و یک

غیر داوہ اندلہ دراول حب

در دشتی تانیاد در مکان

اجد ثالثا طول فراس

این کتب منتهی و واحد میباشند

نزد و پشیمان قابل احتجاج

الحمد لله عليه و لم خوانده برو

سید و گای تحسین گای غفران

ساجده جماعت برانخواستند که

... کے لئے اور مساد...

تذات سکت و مخفی

این همه میر

لندن اصف و لم

که من از آنجا که می‌دانم و با قوت الهی

کتابخانه مطبوعه وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

قد را فرط که در حق خوانندگان بیت راجع این می رده پای راجع انصاف بیر

و تعزى که کرده و اب ارباب اخلاق حمیده است اللهم اننا الحق حقاً و اردنا اتباعاً

تمت هذا الكتاب وارادوا بالجلال وارزقنا اجتنابا بعون الملاك الوهاب

الكتاب: ما في لف عبد الله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الكتاب الثاني من مقدار ترويح كذا بين الخامسة والستة

الفصل الرابع من سيرة النبي صلى الله عليه وآله
 حجة الله عليه من ضعفه الجيفة وعن التلف واهل الحرمين ثم هو بالخيار ان

[illegible]

وكل القواعد غير محسنة ينبغي رعاية الاعتدال الفصل الثاني

فثبت التأويل مسألة ان نوى التأويل لا يمتد الى وقت اقيام الصلاة في رمضان جازا وان

صلوة مطلقاً وتطوعاً فالأصح أنها لا يجوز وفيها كذا الترخيص لها وسائر السنن يجوز

مطلقة ثم قيل انما يحل ان ينويها عليه في ذلك الفصل الثاني وقد افرغ

والتراب قبل ان يفرق في المغرب وقبل ان يفرق في العشاء وروى عن عيسى

عن علي بن ابي طالب عن الحسن بن محمد عن الحسين بن علي عن ابي عبد الله عليه السلام قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول يا ايها الناس اني قد تركت فيكم شيئين عظيمين احدهما كتاب الله فاستمسكوا بهما

والعشر ان ووري ان الخيفة كان يحفر احد وسنح في الساحة

الإفضال بعد القراءة من السلام فاستلمه فأعطاه في المذبح ثم استلمه

ما بعد فالتحجب ان يقر المنزلة ثم المفروه يكون على ترتيب المنزلة

من التراجيح وقد روي في هـ العبد بما رواه في العبد انقصوا هو من

يعيد ليكون الحتم على الصلوة الفلحة واولاه يسي ان يقد من

بل الدرس متفق ولو كان الفقيه قاريا فالأفضل ان يوم ولا يقين بعينه

فقد مضى وقد عارضني الحديث أنه شهد له رحمة الله عليه من شدة داءه وأخبره عني من الناس أنه عاشت به سنة

الشيئان عن الثلثة والثناء والصلوة ايضا واما باقى الدعوات فان علم من حال
القوم ان لا يشغل يائى ^{ما لا} ولا لا ولم يكن الامام حافظا للقران ففيل الافضل ان يقرأ
سورة الاخلاص في كل ركعة وقيل من الشفع الاول سورة الفيل وفي الثاني قل هو الله
وفي الاول من الثاني سورة لا يلف والثانية قل هو الله وهكذا حتى يتم في الثامن
قل هو الله في الركعتين وفي التاسع قل هو الله وقل اعوذ بالحق وفي العاشر قل هو الله
قل اعوذ برب الناس **الفصل الرابع** في اداء التراويح بحجاة من تركها يلحمة
وصلاها في البيت ففيل اختلاف المشايخ قيل يكون تاركا للسننة ^{لح}

وقيل بأركا للفضيلة ولا بأس به وقال الشيخ قاسم الحنفي والصحيح ان قامته بالجماعة
سنة على الكفاية وان صلوا بها الجماعة في البيت اختلف فيه المشايخ ايضا ان
الجماعة فضيلة وفي المسجد فضيلة اخرى وهكذا في المكتوبات وقيل هي كسائر
السنن يصح تركها وقد ورد في الصلوة افضل صلوة المرد في بيته اقول لا لأنه انما يكون
في غير ما ورد فيه الجماعة والتراخي بخلاف ذلك مسألة يكره ان يستأجر رجلا
ان يؤتم بهم مسألة لو قاموا بالتراخي بأمامين فصل كل امام بتسليمه فالصحيح
لا يستحب ان يصلي كل امام ترويجة مسألة لو صلى امام واحد والتراخي في مسجد
على الكمال اختلف فيه فيه يجوز لاهل المسجد في الفصل الخامس اذا صلى التراويح
قاعدان من غير عذر فالكل لا فيه في الموضعين الجواز والاستحباب اما في الجواز فقد
اختلف المشايخ فيه قال بعضهم يجوز وقال الاخر يجوز وهذا هو الصحيح والجمع على
ان ركعتي الفجر بهذا الوجه لا يجوز فمن قال لا يجوز قال هذه سنة ثابتة ركعتي الفجر
ومن قال لا يجوز قال هذه نافلة لم تخصص بزيادة تؤكد مثل سنة الفجر فصارت
كسائر السنن والنوافل واما في الاستحباب فالصحيح انه لا يستحب واذا صلى الامام

سورة من القدر يا معترفين اني اعترف بالوحدانية
يا ذا الجلال والإكرام يا ذا الجلال والإكرام

[illegible]

